

Hamvai Kinga

A mikrótól a konceptékszerig

MOME Diploma 2021

A tavalyihoz hasonlóan idén is online jött létre a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem diplomakiállítása. A 12 mesterszak 109 végzős hallgatójának munkáit bemutató tárlat immár az egyetem megújult campusának Ground terében valósult meg virtuálisan. A mestermunkák az alkalmazott-autonóm tengely lehető legszélesebb skáláján mozognak. A feldolgozott témák hasonlóképpen változatosak, és széleskörű érdeklődésre, érzékenységre engednek következtetni. Megfér egymás mellett a luxus koncepciójának (fenntarthatóság alapján való) újragondolása a hajléktalanok és egyéb marginalizált csoportok számára történő tervezéssel. Ugyanakkor a „világ jobbá tételének” vágya mellett számos diplomamunka bensőséges hangvételű, a személyes életutakra reflektál, vagy éppen pszichologizáló jellegű. Formai megjelenésüket tekintve a mikrohullámú sütőtől kezdve a videójátékon át a konceptuális ékszerig igen színes a paletta. A széles választékból egy szubjektív válogatáson alapuló, ám összességében a kiállítás átfogó bemutatására kaptam felkérést. Nem egyszerű feladat.

Az írás fókuszaként választhattam volna a fenntarthatóságot, a környezetvédelmet, kapcsolódva a designkapitalizmus és fogyasztói társadalom kérdésköréhez is. Például a figyelmet a Balaton biodiverzitásának veszé-

lyeztettségére felhívó térbeli installáció és weboldal (Keresztesi Andrea Diána), a zero waste polcrendszer (Tibori Dorottya) és az upcycled - vintage ruhák, textilek újrahasznosításával létrejött - divatmárka (Vecsei Kinga Réka) is született. Fontolgattam a közösség szerepének középpontba állítását is, amire leginkább az építészeti projektek adtak okot, mivel közülük több is a köztéri beavatkozásokra, az együttélés lehetőségének megteremtésére helyezte a hangsúlyt. Mintha az alkotók - a nemzetközi diskurzusba szervesen illeszkedve - a tavaly elhalasztott, ám idén megvalósult Velencei Építészeti Biennálé „How Will We Live Together?” mottójára terveztek volna. De nem csak az építészek gondolkodnak a közösségek együttélésében, hiszen készült a lakóközösség létrejöttét elősegítő kültéri ülőbútor társasházak számára (Reviczki Dóra) vagy együttműködésen alapuló művészeti gyakorlatok projektmenedzsmentjét tárgyaló szakdolgozat (Farkas Odett) is.

Ám inkább a tágan értelmezett szociális érzékenység különböző megnyilvánulásait helyezem a fókuszba. Az öregedéssel kapcsolatos kérdések több munkában is feltűnnek. Bácsfai Gábor személyes hangvételű dokumentumfilmjében (*MAMA*) saját nagymamáját jeleníti meg, szubjektív szemszögből követve történetét, aki gyűjtögető, kleptomániás hajlamtól, halmozási kényszertől szenved. Háló Veronika Róza olyan otthonteret (*otthon+*) tervezett, amely a demenciával élők sajátos térérzékelésének és mentális állapotának szempontjából a legmegfelelőbb térbeli elrendezést tartja szem előtt. Szintén az öregedéshez sorolható Kis-Kéry Anna fotósorozata (*Szakadatlan szépség*), amely a (férfitekintet által meghatározott) női szépségideál „egészséges, fiatal test” évszázados hagyományának megkérdőjelezésére tesz kísérletet.

A női témákkal folytatva, Gyöngyösi Eszter elméleti szakdolgozatában (*Cuki, ahogy lázadsz!*) a japán fotográfia egy különös, az 1990-es évekre jellemző trendjét helyezi fókuszba: az onnanoko shashint. A nemzetközi szakirodalomban girls' photography vagy girlie photographyként elterjedt tendenciát feminista szemüvegen keresztül vizsgálja. Súlyos, nőket érintő kérdéskört tárgyal menedzser szakos dolgozatában Varga Hubáné Berényi Henriett is (*Nők, traumák, emlékezés...*). Problémaként veti fel, hogy Európában a háborúban megerőszakolt áldozatoknak ez idáig nem emeltek emlékművet. Örömteli relevanciát kölcsönöz a munkának, hogy ebből az

KONCZ Gergő
(formatervező-művész
MA): *A látássérültek és
a sport - BOYA, 2021*
A művész jóvoltából ↓

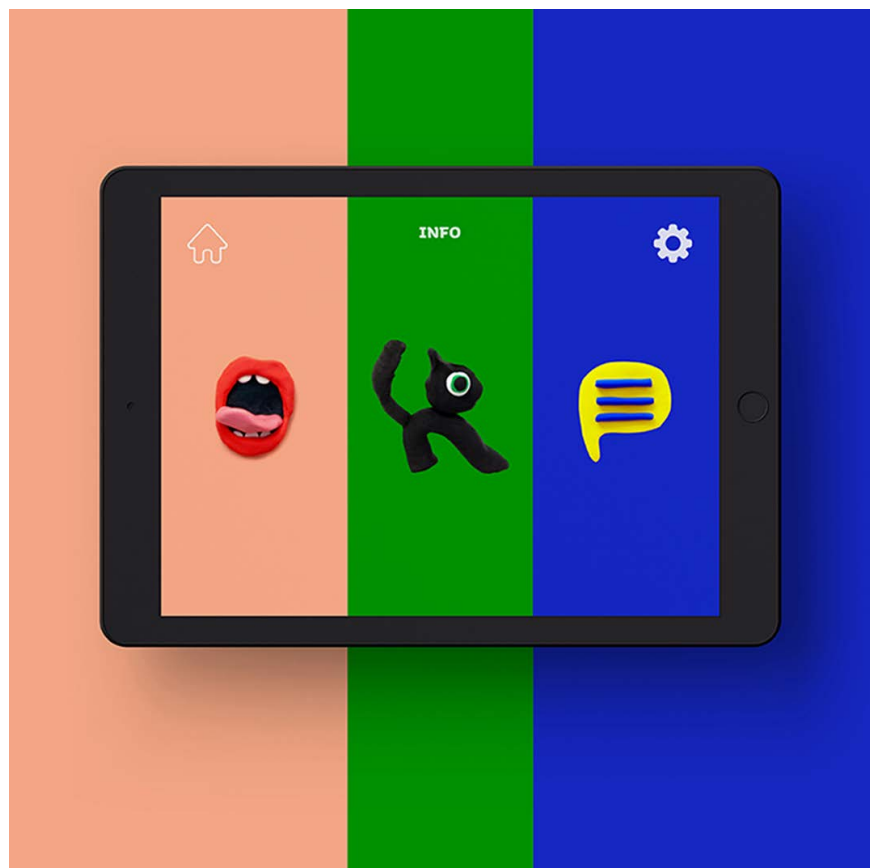
FARKAS Sára
(építőművész MA):
Több, mint menedék,
2021
A művész jóvoltából
←

PINTÉRNÉ SOSITY
Beáta (tervezőgrafika
MA): *Színhős*, 2021
A művész jóvoltából
↓

adósságból Budapest törleszteni készül, hiszen az emlékmű létrehozására már kiírták a pályázatot. Farkas Sára munkájával segítséget nyújtana az anyaothonban fél-másfél évre átmeneti menedéket lelőknek a továbblépéshez, például hosszabb távra igényelhető, úgynevezett kiléptető lakások tervezésével.

Néhány hallgató munkája a fogyatékkal élőkkel vagy betegekkel foglalkozik. Alexander Gratzert animációs rövidfilmje (*Piti & Lixi*), egy vak nagypapáról és unokájáról szól – arról, hogy milyen erős a kettejük kapcsolata a fizikai korlátok ellenére. Koncz Gergő praktikusabb megközelítést alkalmazva a látássérült gyerekek számára tervezett egy olyan eszközt (*BOYA*), amely segíti őket, hogy megtapasztalhassák a mozgás örömét. A hangjelzést kibocsájtó bója helyzetét a hangforrás behatárolásával térképezhetik fel, és általa különböző gyakorlatokat végezhetnek. A halmozottan sérült gyermekek kognitív zavarait és mozgásszervi akadályozottságát is figyelembe veszi Pintérné Sosity Beáta hangfelismerő technológián alapuló, interaktív applikációja (*Színhős*), mely egyébként az egészséges gyermekek beszédképességét is fejleszti.

A nemzetiségek, kisebbségek ügyére reflektáló projektek közé sorolható Kopacz Hanna mestermunkája. A Sepsiszentgyörgy melletti Őrkő nevű cigánytelepen élő lakosság problémáira, mint a vezetékes ivóvíz és az áram hiánya, tesz megvalósítható javaslatokat. Ennek része egy, a cigány lakhatási jellegzetességekre tervezett, energetikailag önellátó típusház is. Durdik Ágnes a szlovákiai kétnyelvű kultúra változatosságának megőrzését és fejlesztését célzó kártyajátékot és applikációt (*MI / MY*) hozott létre. A játék címe magyarul és szlovákul is ugyanazt jelenti, és egyúttal arra utal, hogy a két nemzet közös felelőssége egymás örökségének tiszteltben tartása. A Kárpát-medencétől eltávolodva, Kovács Tamás

munkája (*The 8th Letter of the Alphabet*) az észak-írországi etnikai feszültségekre irányítja a figyelmet.

A MOME-s diplomamunkákban a szociális érzékenység felöleli az idősödő társadalom, a nőket érintő sokrétegű problémák, a betegséggel vagy fogyatékkal élők, valamint az egyes nemzeti és etnikai kisebbségek különféle nehézségeinek kérdésköreit.